

samt såldes af honom till svågern Frans Lycke. Denne bortbyttte Ellinge mot Söholm i Danmark till jungfru Metta Barnekow (dotter af Christian Barnekow och Margareta Brahe), efter hvilkens död gården ärfdes af hennes brorsdotter Margareta Barnekow, gift med Christoffer Walkendorff, till Maglö gård. Denne dog 1690 och Ellinge tillföll hans äldste son Hans Walkendorff, hvilken 1714 afträdde egendomen för skuld till grefvinnan Margareta von Ascheberg, änka efter öfverste Kjeld Christoffer Barnekow. År 1724 tillföll Ellinge hennes mågar grefve J. A. Meijerfelt och frih. Wilhelm Bennet, af hvilka den senare strax utlöste den förre. Bennet kom äfven genom sitt gifte att ärfva Rosendal. (Höjer).

Tosterup nämnes såsom sätesgård under medeltiden och pantsattes 1374 af riddaren Anders Jakobson Lunge till kon. Waldemar. I början af 1400-talet ägdes gården af riksrådet Jens Grim, hvilket synes af ett bref utfärdadt 1427 på Lambert martyrens dag, hvarigenom han erkänner att han af Hans och af Jöns, abboter i Tommarps kloster, innehåft på arrende prästgården i Gladsax och Munkegården i Jerrestad. Vid den tiden låg borgen på det nuvarande Munka-Tågarpes ägor. Sedan har gården kommit till Brahesläkten. Axel Brahe till Tosterup nämnes i handlingar från 1470 och 1481. Dennes son riksrådet Tyge Brahe till Tosterup omtalas i ett bref från 1515. Af hans barn skrifver sig sonen, riksrådet Jörgen, till gården 1563. Denne dog två år senare och änkan fru Inger Oxe satt kvar på gården; hon skrifves till Tosterup i ett bref af 17 Mars 1572. De hade inga barn; men Jörgen tog 1553 till sig sin broder Ottos 7-årige son, den sedan så ryktbare astronomen Tycho Brahe och uppfostrade honom som sitt eget barn. Jörgens andre brorson Jörgen Ottosson fick Tosterup; han hade därjämte Gundestrup (Kulla-Gunnarstorp); han skrefs till sistnämnda gård 1584 och till Tosterup i en handling från 1597. Han ärfdes af sonen Tönne Jörgenson, hvilken likväl dog ung 1611. Tosterup gick därpå till hans farbröder Knut och Axel och slutligen till den sednares son Tyge, hvilken var herre där 1632. Han dog 1640 och lämnade efter sig ett ruineradt bo. Otto Tott, riksråd och länsman på Malmöhus, köpte Tosterup. Hans dotter löste sig till gården. Hon var gift med den ryktbare Jörgen Krabbe, som arkebuserades såsom förrädare 1678 och hans änka sålde 10 år senare Tosterup till fältmarskalken grefve Rutger von Ascheberg, äfven ägare till Söfdeborg.

Bägge egendomarne kommo till sonen greve Christian Ludvig von Ascheberg, död barnlös 1722. Han ärfdes af systrar och systerbarn; och grefvinnan Margareta von Ascheberg, änka efter öfverste Barnekow, blef slutligen ensam ägarinna af Tosterup, som efter hennes död gick till andre sonen öfverste Rutger Barnekow och efter dennes död innehades af hans änka. Sedan deras bägge döttrar en tid innehaft egendomen, såldes den 1783 till excellensen greve Erik Ruuth och af honom samma år till greve Johan Sparre. (Höjer).

Söfdeborg förekommer redan på 1100-talet under namnet Sigostha såsom en gård tillhörande de mäktiga ärkebiskoparne i Lund. Den låg på en holme i norra delen af Söfdesjön, nära den strand, där sockenkyrkan nu reser sig. Hundra år senare kallas gården Sövede. Den blef vid reformationen indragen till kronan; var länge bortförlånad eller förpantad; bortgafs 1563 till Margareta Ugerup. År 1587 fick Fredrik Lange, till Markegaard på Själland konungens salubref på kronans gård och gods Söfde med en mängd därunder lydande hemman och härligheter, hvarjämte han samma dag fick bref på att Söfde gård och gods skulle under Langes lifstid utgöra en fri birk och birkerätt. Lange uppförde 1597 ett nytt slott. Stället heter sedan Söfdegård, längre fram Söfdeborg. Godset kom efter Langes död 1614 till hans son. År 1639 tillhör Söfdeborg, troligen genom köp, Otto Tott: han var son till Tage Tott, "den skånske kungen", och dog 1656. Sonen, Holger Tott, blef herre till Söfdeborg och ägde det, då Skåne blef svenskt. Liksom bröderna och svågern, Jörgen Krabbe, svor han trohetsed åt Sveriges konung, men hade, under kriget med Danmark 1676, hemliga förbindelser med våra fiender. Han flydde till Danmark, fick sina gods konfiskerade, liksom de andra Tottarne, samt afrättades jämte sina bröder in effigie på Malmö torg. Söfdeborg besattes med svenska trupper, hvilka gjorde ströftåg mot de i denna näjd talrika snapphanarne. Freden återgaf åt Holger hans skånska gods; men han sålde 1682 Söfdeborg till fältmarskalken greve Rutger von Ascheberg, som skref sig greve till Söfdeborg och Ågerup. Sistnämnda gods hade förut hört under Söfdeborg, det såldes 1680 af Holger Tott till en borgare i Malmö; men köptes från denne redan 1682 af Ascheberg. Söfdeborg med Ågerup gick efter Aschebergs död till sonen, greve Christian Ludvig von Ascheberg, hvilken dog barnlös på Söfdeborg, 1722. Godset ärfdes nu af hans systrar

och systerbarn. Såsom ägare nämnas öfverste Lilljehöök samt grefve Claes Sparre. Genom köp och arf kom godset till riksrådet grefve J. Aug. Meijerfelt, gift med Brita Barnekow. Söfdeborg gick sedan till sonen, fältmarskalken grefve J. Aug. Meijerfelt; men såldes 1788 till grefve Carl Gustaf Piper¹. (Höjer).

Axelväld. Godset är bildadt af och uppkalladt efter Axel Tonnesson Wiffert. Han står såsom ägare till Axelväld i ett kungl. bref 27 Juli 1578 och förvärfvade sig 1579 genom "mageskifte" med konungen åtskilliga hemman i Svalöfs socken. Han var äfven ägare af Skottarp; men bortbytte 1579 denna egendom mot Möllarp i Kågeröd; hvilken gård sedan varit förenad med Axelväld. Genom hans dotter Elsa kom godset till Melchior Ulfstand, hvilken 1607, äfvenledes genom mageskifte med konungen, lade till Axelväld flera gårdar i Svalöf, Halmstad och Kågeröd. Han dog 1617. Sonen Axel Ulfstand ägde därefter gården till sin död 1634, hvarefter den kom till dottern Anna Ulfstand, gift med Knut Axelson Urne. Denne innehade Axelväld, då Skåne blef svenskt. Han nödgades pantsätta egendomen och den synes, jämte Möllarp, hafva gått såsom pantegods hand ur hand. År 1693 öfverflyttades panten från Knut Tott på Knuts-
torp till Kjeld Christoffer Barnekow på Vidtsköfle emot lånfångna 4,000 rdr. sp. Axelväld såldes slutligen 1699 till majoren Isak von Linde. (Höjer).

Lillö l. Lillöhus omtalas under medeltiden. Gården var då be-
fästad och låg på en holme i Helgeå. Den beboddes på drottning
Margaretas tid af Jacob Axelson Tott. Vid midten af 1400-talet ägdes
gården af den bekante Ivar Axelson Tott. Åren 1528—35 skref sig
riddaren Joachim Trolle till Lillö; 1554—65 Birger Trolle; 1574—84
Arild Hvitfeld; 1634—48 Henrik Hvitfeld. (Höjer). Lillö skall sedan
hafva tillhört släkterna Gersdorff och Ulfeld. 1661 öfvertogs Lillö af
öfversten Liljenstock. 1663 ägde vicepresidenten Christian Barnekow

¹ Barfod uppgifver, att grefvinnan Margareta von Ascheberg, öfverste Barnekows änka, skulle af Sparre hafva köpt Söfdeborg; men därmed hänger nog icke rätt samman. Af ett köpebref synes, att grefvinnan Aschebergs mäg, grefve Meijerfelt, köpte 1735 af Sofia Lovisa Soop den andel i Söfdeborg, som tillfallit henne vid arfskiftet 1722 efter grefve Chr. Ludvig von Ascheberg. Troligen fick grefvinnan Ascheberg vid detta arfskifte del i gården och har kanske köpt Lilljehööks andel samt sedan afstått den antingen åt Meijerfelt eller åt sin andre son, Rutger Barnekow, som i så fall sålt denna del till Meijerfelt. (Ljunggren).

Lillö jämte *Isgranna* och ett stort antal strögods och hemman i Skåne som han fått i utbyte mot Ralsvik-godsen. Lillö indrogs till kronan 1682.

Ugerup tillhörde på 1500-talet släkten Ugerup l. Urup. Erik Jensen Ugerup nämnes såsom ägare i bref 1501; och från 1502 finnes Henrik Jenssen Ugerups, till Ugerup, genbref, hvori han erkänner sig hafva Flodön i förläning af ärkebiskop Birger (Gunnarsson) i Lund. Axel Ugerup lär längre fram hafva ägt godset. Han dog 1540 och arfskifte hölls efter honom på Ugerup 1555. Emellertid omtalas Axel Rosencrantz till Ugerup i bref från 1553 och Peder Skram, till Urup, riddare och riksråd i bref från 1558 och 1561. Säkert är, att Arild eller Arvid Ugerup, hvilken 1554 fick Åsums län, i ett bref till sin fogde den 14 April 1567, anbefaller denne att till Hartvig Bille öfverlämna den under Ugerup brukade Flodön i Helgeå. År 1584 har samme Arild Ugerup, till Ugerup, varit med och hyllat Fredrik II:s son härtig Kristian. På 1640-talet ägdes Ugerup af riksrådet Kristoffer Ulfeld äfven ägare af Svenstorp och Råbelöf. Han var gift med Maren Ugerup. På 1690-talet förvärfvades det till kronan indragna Ugerup af öfversten Kjeld Barnekow. Under godset lydde då socknens alla frälsehemman. Det tillhörde sedan Barnekows änka grefvinnan Margareta von Ascheberg. Hon står såsom ägarinna i 1725 och 1743 års jordeböcker. Ugerup kom sedan till hennes dotter änkegrefvinnan Brita Meijerfelt, hvilkens son greve Carl Fredrik Meijerfelt innehade gården till sin död 1791; hvarefter Ugerup återgick till släkten Barnekow (Höjer); och såldes 1854 af greve Kjell Henrik Barnekow.

Björnstorp. Den äldste kände ägaren är Michel Pedersen Göding eller Gyngge, hvilken den 17 Januari 1568 fick sin konungs förläningsbref "på kronans torp Björnstrup, som är 3 gårdar och 2 fester i Skåne". För sitt välförhållande i kriget med Sverige, där han utmärkte sig såsom djärf partigångare, upphöjdes han den 3 Maj 1571 uti adligt stånd. Den 16 Juli 1579 fick han konungens gåfvo- och skötebref på några gårdar i Skåne, nämligen en gård i Björnstrups by, "som han själf bebor", 3 kronans gårdar i Godelöf, 2 gårdar i Hylinge, i Veberöds socken 2 gårdar, som kallas Husagårdarne, samt i Bonderups socken 2 gårdar Ullarp. Den 12 Juni 1588 var Göding död, ty då skrifver sig hans änka fru Beata Myre till Björnstorp. Af följande ägare är ingen bekant före Lauritz Galtung, hvilken skref sig